

*Vážený pane rado velvyslanectví České republiky,
vznešení hosté,*

jsem rád, že na tomto místě, ve Svatyni národní baziliky Neposkvrněného početí, která je Vám drahá, mohu spolu s Vámi slavit Mši Svatou, trvalou a živou památku poslední večeře Páně. S úctou a rád jsem přijal Vaše pozvání a také úkol zastoupit zde Českou biskupskou konferenci a jejího předsedu, arcibiskupa Mons. Dominika Duku. Ten vás srdečně zdraví a my na něj zvlášť myslíme v těchto dnech, kdy se chystá převzít z rukou Svatého otce hodnost kardinála.

Dnes si chceme připomenout zesnulého pana prezidenta Václava Havla, slavíme zároveň šestou neděli v mezidobí. V duchovních dějích můžeme vždycky najít mnoho zvláštních souvislostí, jimž mnozí lidé říkají „náhody“, ale ve skutečnosti jde o laskavá upozornění Boží. Dnes nás provázejí dvě zdánlivé náhody, které pro nás mohou být klíčem k poznání. První z nich je, že se scházíme jedenapadesátý den od pohřbu pana prezidenta Havla. Stejně dlouhá doba uplynula od pohřbu Ježíše Krista do Svatodušních svátků. Připomíná nám to, že bychom neměli zůstat jen u smutku nad odchodem státníka, kterého jsme si tolik vážili, ale abychom se také radovali z jeho díla a statečně hájili jeho myšlenky o svobodě, pravdě, lásce a lidské důstojnosti. Druhým mementem jsou dnešní liturgické texty, které pojednávají o malomocenství, ochraně společnosti před touto smrtící nákazou a o Kristově spásném vystoupení proti této chorobě. O uzdravení skrze Boží moc.

Není třeba opakovat, že lidská společnost - a zvláště oblast euroamerická - je přes všechny své klady prostoupena morální krizí, kterou lze nazvat duchovním malomocenstvím. Václav Havel se proti této chorobě postavil opravdu statečně. Nepolevil, ani když sám na sobě poznal, co to znamená být politickým vězněm v totalitním státě. Zůstal důsledný, pevný a mezi lidmi dobré vůle si tím získal velkou autoritu. Jako hlava nevelkého státu, který nemůže mocensky ani ekonomicky významně ovlivnit chod světových dějin, měl možnost otevřeně pojmenovávat ona morální nebezpečí, o nichž představitelé mocných států mluvili jen opatrně a zastřeně, aby nenarušili vratkou rovnováhu světa. Prezident Václav Havel této možnosti využil a celý svět ho slyšel. Možná častěji než mocní státníci poukazoval na podstatu společenských problémů a v politických úvahách své partnery upozorňoval na opomíjené dimenze.

Pro naši vlast je povzbudivé vědomí, které z jeho myšlenek se po jeho odchodu ozvaly nejhlasitěji. A ještě nadějnější je, že je spontánně vyzvedli mladí lidé, kteří si nepamatovali dny, kdy Václav Havel vedl společnost v boji proti neživotnému a krutému režimu. *Pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávistí.* Tato slova se tehdy stala heslem a jak se nyní ukazuje, i ideovým základem našeho státu. Druhou myšlenkou, ke které se lidé vrátili, je ta o *moci bezmocných*. Dnes to není jen nějaká útěcha, že jednou bude lépe, lidé si budou vládnout sami a všechno dobře dopadne. Je to naopak silná morální výzva pro nás všechny. Protože pravda a láska budou v naší společnosti na tomto světě vítězit jen tehdy, když se za ně zasadí lidé, jejichž vliv na dění je co do rozsahu malý, ale přímý. Demokracii ohrožovanou nemravností, lží, závistí a zneužíváním postavení pro osobní prospěch mohou chránit jen občané, kteří morálně obstojí. Je to obecně platný princip pro kterýkoli demokratický stát. Není to nové zjištění, ale zásluhou Václava Havla je, že ho tak přímočaře pojmenoval a aktualizoval.

Jako křesťané jsme však vázáni ještě větší výzvou k nesobectví, než kterou je heslo prezidenta Václava Havla. Věříme, že Pravda a Láska s velkým P a L zvítězí nad lží a nenávistí, i kdybychom se k nim otočili zády. Ale o to větší máme odpovědnost. Abychom nejen my, ale i naše rodiny, společenství a národy byli účastni na tomto velkém vítězství. Proto se zavazujeme, že za tuto Pravdu a Lásku budeme statečně bojovat. V kředu proto nyní vyznáme svou ochotu následovat Krista a víru v Něho.

Proslov královéhradeckého biskupa Jana Vokála
12. 2. 2012 Washington, DC – české velvyslanectví

*Vážený pane rado velvyslanectví České republiky,
vznešení hosté,*

děkuji Vám za laskavé pozvání, kterého si velmi vážím. Rád Vám vyřizuji srdečný pozdrav pražského arcibiskupa Dominika Duky a ostatních členů České biskupské konference.

Naše mysl je obrácena k nedávnému odchodu pana prezidenta Václava Havla. Všichni, kdo jsme ho znali nebo si ho vážili - a je zde mnoho lidí, kteří se s ním setkávali osobně - si uvědomujeme, že jsme ho měli rádi a byli na něj hrdí.

Rád bych teď krátce připomněl den jeho pohřbu. Do pražské katedrály byly vneseny ostatky tohoto milovaného státníka a statečného muže. Promluvalo několik významných osobností, od prezidenta republiky, přes ministra zahraničních věcí až po bývalou státní sekretářku Spojených států, paní Madeleine Albrightovou. Po zádušní Mši doprovodila čestná stráž složená z vojáků a duchovních tělo i symbol Václava Havla na poslední cestě z Pražského hradu. Přestože se Václav Havel výslovně nehlásil ke konkrétnímu náboženskému vyznání, všichni, kteří jsme při tom mohli být, jsme kromě zármutku cítili i radost a naději. Nebylo to loučení smutné, ale plné vděčnosti za jeho život a dílo a také naděje a víry, že ho Pán po zásluze odmění.

Veselý, přátelský, družný, k lidem vždy otevřený Václav Havel se stal symbolem zápasu o lidská práva, o skutečně naplňovanou demokracii. Jeho heslo *Pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávistí* nás vybízí, abychom jeho odkaz dál rozvíjeli. Ať opravdovost demokracie ve Spojených státech, v České republice a ve všech demokratických zemích světa je vždy ryzí a nezakalená. Kéž Bůh požehná také zemím, v nichž jsou lidská práva utlačována, aby každému člověku byla uznána svoboda a zaručen život v důstojnosti, o kterou se pan prezident Václav Havel celý život zasazoval.

Děkuji Vám za pozornost.